

Samarqand davlat universitetining Kattaqo'rg'on filiali Aniq va tabiiy fanlar fakulteti 4-bosqich Axborot tizimlari va texnologiyalari yo'nalishi talabalariga 7-semestr uchun « Axborot tizimlarini ma'muriy boshqarish » fanidan yakuniy nazorat savollari

Imtihon shakli: yozma

№	Mavzu	1-QISM	2-QISM	3-QISM	4-QISM	5- QISM
1.	Axborot tizimlari va unda boshqaruv tuzilmasining o'rni	Axborot tizimi nima va u qanday maqsadda ishlatiladi?	Axborot tizimlari qanday turdagi ma'lumotlarni to'playdi va saqlaydi?	Axborot tizimlarida foydalanuvchilar qanday rollarni bajarishi mumkin?	Axborot tizimlarining komponentlari nimalardan iborat va ularning har biri boshqaruv jarayonida qanday rol o'ynaydi?	Boshqaruv tuzilmasidagi ierarxiya axborot tizimlarining samaradorligiga qanday ta'sir qiladi?
2.		Boshqaruv tuzilmasi axborot tizimlariga qanday ta'sir ko'rsatadi?	Axborot tizimlarining boshqaruv jarayonidagi afzalliklari nimalardan iborat?	Axborot tizimlari va boshqaruv tuzilmasi o'rtasidagi aloqalar qanday o'zgarishlarga olib kelishi mumkin?	Axborot tizimlari yordamida ma'lumotlarni tahlil qilish boshqaruv qarorlarini qabul qilishda qanday foyda keltiradi?	Axborot tizimlari orqali ma'lumotlarning xavfsizligini ta'minlashning asosiy usullari nimalardan iborat?
3.	Kompyuterning texnik ta'minoti. Kompyuter tizimlari	Kompyuterning asosiy komponentlari nimalardan iborat?	Operativ xotira (RAM) va qattiq disk (HDD) o'rtasidagi farqlarni asoslab bering	Kompyuterda periferik qurilmalar (masalan, klaviatura va sichqoncha) qanday vazifalarni bajaradi?	Protsessorning chastotasi nima va u kompyuterning ishlash tezligiga qanday ta'sir qiladi?	Kompyuterning arxitekturasidagi "Von Neymann" modelining asosiy tamoyillari nimalardan iborat va u qanday ishlaydi?

4.		Protsessor (CPU)ning vazifasi nima va u kompyuterda qanday rol o'ynaydi?	Grafik karta (GPU) nima va u qanday maqsadda ishlatiladi?	Kompyuterning qattiq diski (HDD) va SSD ning asosiy farqlarini tahlil qilib bering	Kompyuterning sovutish tizimlari (masalan, havo va suyuqlik sovutish) qanday ishlaydi va ularning afzalliklarini asoslab bering	Protsessorning ichki tuzilishi (masalan, ALU, CU) va ularning vazifalarini tahlil qiling
5.		Kompyuter tizimi nima va uning asosiy komponentlari nimalardan iborat?	Kompyuterning kirish va chiqish qurilmalari nima va ularga misollar keltiring	Kompyuter arxitekturasi ishlashini tushintirib bering.	Tizim dasturlari va qo'llanma dasturlari o'rtasidagi farqni tahlil qilib bering	Bulutli hisoblash arxitekturasi (masalan, SaaS, PaaS, IaaS) qanday tuzilgan va har bir modelning foydalanuvchilar va xizmatlar uchun qanday afzalliklari mavjud?
6.		Operatsion tizimning vazifalari qanday?	Ma'lumotlar va axborot o'rtasidagi farqni tahlil qilib bering	Virtualizatsiya va uning afzalliklari nimalardan iborat?	Kompyuter tarmoqlarida xavfsizlikni ta'minlash uchun foydalaniladigan shifrlash usullari (masalan, AES, RSA) va ularning ishlash prinsiplari haqida ma'lumot bering.	Kompyuter tizimlarining ierarxik arxitekturasi tasvirlab bering va har bir darajadagi komponentlar o'rtasidagi aloqalarni qanday qilib samarali boshqarish mumkinligini tushuntiring.
7.	Kompyuterning dasturiy ta'minoti	Dasturiy ta'minot va uning asosiy turlari nimalardan iborat?	Foydalanuvchi dasturlari (masalan, tekst tahrirlovchilar) va tizim dasturlari (masalan, drayverlar) o'rtasidagi farq nima?	Ochiq manbali dasturiy ta'minot (open source) va yopiq manbali dasturiy ta'minot (proprietary) o'rtasidagi farq nimalardan iborat?	Dasturiy ta'minotning sikl bosqichlari (masalan, dasturlash, sinov, ishlab chiqish) haqida ma'lumot bering va har bir bosqichda nimalar bajarilishi kerakligini tushuntiring.	Dasturiy ta'minotning sinov metodlarini (masalan, unit testing, integration testing) va ularning muhimligini tushuntiring.
8.		Operatsion tizimning vazifalari qanday va u	Dasturiy ta'minotni yangilashning ahamiyati	Dasturiy ta'minot xatolari va uni	Ochiq manbali dasturiy ta'minotning afzalliklari	Dasturiy ta'minotni rivojlantirishda agile

		kompyuterda qanday rol o'ynaydi?	nimada va qanday foyda keltiradi?	oqibatlarini tahlil qilib bering	va kamchiliklarini tahlil qiling. Ularni qanday holda qo'llash maqsadga muvofiq bo'ladi?	metodologiyasining asosiy tamoyillari nimalardan iborat va u qanday foyda keltiradi?
9.	Kompyuter tizimlarini boshqarish	Kompyuter tizimlarini boshqarish nima va uning asosiy maqsadlari nimalardan iborat?	Kompyuter tizimlarida resurslarni boshqarishning asosiy tamoyillari nimalardan iborat?	Tizimni monitoring qilish nima va u qanday vositalar yordamida amalga oshiriladi?	Ma'lumotlar uzatish protokollari qanday ishlaydi va tizim boshqaruvida ularning ahamiyati nima?	Kompyuter tizimlarini boshqarishda foydalanuvchilar va administratorlar o'rtasidagi farqlar nimalar?
10.		Boshqaruv tizimining komponentlari qanday bo'lishi mumkin?	Operatsion tizimning roli va uning kompyuter tizimini boshqarishdagi vazifalari qanday?	Boshqaruv tizimlarida xavfsizlikni ta'minlash uchun qanday strategiyalar qo'llaniladi?	Tizimlarni avtomatlashtirishning afzalliklarini tahlil qilib bering	Kompyuter tizimlarida jarayon (process) nima va u qanday tashkil etilishini tahlil qilib bering
11.	Axborot texnologiyalarini boshqarish xavfsizligi	Axborot xavfsizligi nima va uning asosiy maqsadlari nimalardan iborat?	Kirish nazorati (Access Control) nima va uning turlari qanday?	Axborotlarni shifrlash (encryption) nima va uni tahlil qilib bering	Tarmoq xavfsizligi uchun qanday asosiy choralar ko'rilishi kerak?	Phishing nima va foydalanuvchilar qanday qilib bunday hujumlardan saqlanishlari mumkin?
12.		Axborot xavfsizligi siyosati nima va u qanday ishlab chiqiladi?	Viruslar va zararli dasturlarning ta'rifi va ulardan qanday himoyalaniish mumkin?	Nima uchun dasturiy ta'minot arxitekturasini loyihalash muhimligini asoslab bering	Xavfsizlik devorlari (firewalls) qanday ishlaydi va ularning vazifalarini asoslab bering	Xavfsizlik tahlili (security audit) nima va u qanday maqsadlarda o'tkaziladi?
13.	Elektron hukumat to'g'risida asosiy tushunchalar.	Elektron hukumat nima?	Elektron xizmatlar (e-services) qanday tushuniladi?	Elektron hukumatning asosiy komponentlarini tahlil qilib bering	Raqamli identifikatsiya (digital identification) nima va uni tahlil qilib bering	Elektron hukumatda foydalanuvchilarni qo'llab-quvvatlash qanday amalga oshiriladi?
14.		Elektron hukumatning asosiy maqsadlari nimalardan iborat?	Elektron hukumatning foydalanuvchilari kimlar?	Elektron ma'muriyat (e-administration) nima va uni tahlil qilib bering	Elektron hukumatni rivojlantirishda qaysi texnologiyalar muhim ahamiyatga ega?	Elektron hukumat va raqamli iqtisodiyot o'rtasidagi bog'liqlikni tahlil qilib bering

15.	O'zbekiston Respublikasining "elektron hukumat to'g'risida" gi qonuni	O'zbekiston Respublikasining "elektron hukumat to'g'risida" gi qonuni haqida umumiy ma'lumot bering	Elektron hukumat tizimining asosiy tushunchalari qanday belgilangan?	Elektron hukumatda ma'lumotlarni taqdim etish va olish jarayonlari qanday tashkil etiladi?	Elektron hukumatni rivojlantirish uchun qanday asosiy vazifalar ko'zda tutilgan?	Elektron hukumatda xavfsizlik va ishonchlilik qanday ta'minlanadi?
16.		O'zbekiston Respublikasining "elektron hukumat to'g'risida" gi qonunining asosiy maqsadlari nimalardan iborat?	O'zbekiston Respublikasining "elektron hukumat to'g'risida" gi qonuni asosida elektron xizmatlar (e-services) qanday ta'riflanadi?	Elektron davlat xizmatlari portali qanday faoliyat ko'rsatadi?	Elektron xizmatlar qanday turdagi bo'lishi mumkin?	O'zbekiston Respublikasida axborot texnologiyalarini tartibga soluvchi asosiy qonunlar qaysilar?
17.	O'zbekiston Respublikasi Yagona interaktiv davlat xizmatlari portali	Yagona axborot tizimi nima?	Identifikatsiyalash jarayonida qanday ma'lumotlar talab etiladi?	Elektron xizmatlardan foydalanish uchun foydalanuvchilarning ro'yxatdan o'tishi qanday bo'ladi? Har bir usulni tahlil qilib bering	Identifikatsiyalashda autentifikatsiya va avtorizatsiya o'rtasidagi farqni tahlil qilib bering	Identifikatsiyalash jarayonida qanday texnologiyalar qo'llaniladi?
18.		Elektron hukumat foydalanuvchilarini identifikatsiyalash qanday amalga oshiriladi?	Yagona axborot tizimining asosiy vazifalari nimalardan iborat?	Raqamli identifikatsiya nima?	Ikki faktorli autentifikatsiya nima va uning afzalliklari nimalardan iborat?	Yagona axborot tizimining foydalanuvchilariga qanday xizmatlar taqdim etiladi? Har birini tahlil qilib bering
19.	Elektron hukumat modeli	Elektron hukumat modeli nima?	Elektron hukumatning qanday asosiy komponentlari mavjud?	Elektron hukumat modelining asosiy afzalliklari nimalardan iborat?	Raqamli identifikatsiya nima va elektron hukumat modelida qanday rol o'ynaydi?	Elektron hukumat modelining rivojlanishiga qanday omillar ta'sir qiladi?
20.		Elektron hukumatning asosiy maqsadlari nimalardan iborat?	Elektron hukumatda xizmat ko'rsatishning qanday turlari mavjud?	Elektron hukumatning qaysi turlari mavjud (masalan, e-governance, e-administration)?	Elektron xizmatlar qanday taqdim etiladi?	Elektron hukumat modelida foydalanuvchilar va davlat organlari o'rtasidagi muloqot

						jarayonlarini qanday yaxshilash mumkin?
21.	Soliq organlarining elektron davlat xizmatlari portali	Soliq organlarining elektron davlat xizmatlari portali nima?	Soliq hisobotlarini onlayn ravishda qanday taqdim etish mumkin?	Soliq organlari portali orqali qanday ma'lumotlar olish mumkin?	Soliq organlari portali orqali taqdim etiladigan xizmatlarning avtomatlashtirilishi qanday afzalliklar keltiradi va bu jarayon qanday texnologiyalar yordamida amalga oshiriladi?	Soliq organlari portali foydalanuvchilari o'rtasida elektron aloqaning yaxshilanishi uchun qanday strategiyalar ishlab chiqilishi mumkin?
22.		Soliq organlari portalidan qanday soliq xizmatlari olinishi mumkin?	Soliq organlari portalidan foydalanish uchun qanday ro'yxatdan o'tish jarayoni mavjud?	Soliq organlari portalidagi xavfsizlik choralari qanday ta'minlanadi?	Soliq to'lovchilar uchun elektron xizmatlarni taqdim etish jarayonida qaysi muhim xavfsizlik choralari ko'riladi va ularning ahamiyati qanday?	Soliq organlari portalidan foydalanish jarayonida foydalanuvchilarning tajribasini yaxshilash maqsadida qanday tahlil metodlari qo'llanilishi mumkin?
23.	Rivojlangan davlatlarda elektron hukumat	Rivojlangan davlatlarda elektron hukumat nima?	Rivojlangan davlatlarda raqamli identifikatsiya qanday ishlaydi?	Portallar va mobil ilovalar elektron hukumatda qanday rol o'ynaydi?	Elektron hukumatda xalqaro tajribalar qanday qo'llaniladi?	Raqamli hukumat loyihalarini boshqarishda qanday asosiy vazifalar bajariladi?
24.		Qaysi rivojlangan davlatlar elektron hukumatni muvaffaqiyatli amalga oshirgan?	Rivojlangan davlatlarda ma'lumotlar xavfsizligi qanday ta'minlanadi?	Rivojlangan davlatlarda foydalanuvchilar uchun qanday qo'llab-quvvatlash xizmatlari mavjud?	Elektron hukumatda innovatsiyalar qanday kiritiladi?	Raqamli hukumat loyihalarida ishtirok etuvchi asosiy akterlar kimlardir?
25.	Raqamli hukumat loyihalarini boshqarish markazi.	Raqamli hukumat loyihalarini amalga oshirish uchun qanday usullar qo'llaniladi?	Loyihalashda foydalanuvchilarni xabardor qilish va treninglar o'tkazish qanday ahamiyatga ega?	Raqamli hukumat loyihalarining moliyaviy resurslari qanday boshqariladi?	Innovatsiyalarni raqamli hukumat loyihalarida qanday qo'llash mumkin?	Raqamli hukumat loyihalarini amalga oshirishda xalqaro tajribalar qanday qo'llaniladi?

26.		Raqamli hukumat loyihalari doirasida xavfsizlik choralari qanday ta'minlanadi?	Markazdagi loyiha boshqaruv jarayonlari qanday amalga oshiriladi?	Raqamli hukumat loyihalari natijalarini qanday tahlil qilish mumkin?	Raqamli hukumat loyihalarini boshqarish markazida loyihalar bilan bog'liq xatoliklar qanday hal etiladi?	Raqamli hukumat loyihalarini boshqarish markazidagi axborot almashinuvi qanday amalga oshiriladi?